

նեցող քաղաքը մատակարարում: Այս ջուրը ևս առաւել իր փրկարար զօրութիւնն ունի ամարա-
յին շղբերին, որ խմողը երթք սառուցի, ձիւնի,
որոնք թանգ բաներ են հարաւային իտալիայում,
կարևորութիւն չէ զգում և ամառ ձմեռ խմում
է «aequa serina» (սառնորակ ջուր) ջուրը: Միւս
կողմից էլ քաղաքի սանիտարական, առողջա-
պահական պայմանների վրա, հենց նոյն ժամա-
նակից յետոյ, մեծ խնամք է տարվում: Այն
ազտեղութիւնները, ագականութիւնները, որոնցով
լցված, թափված էին Նապոլիի առանց այն էլ
ծուռումուու, նեղ փողոցները, հրապարակները և
հինգ, վեց, եթե և ութ յարկանի տների հայաթ-
ները, որ տարիներուլ արեի ճառագայթները չեն
թափանցում, այժմ այդ սարսափելի տեսարան-
ները չը կան: Նոյն իսկ քաղաքի <Հին Նապոլի>
թաղը, որ ամենակեղանուու և խտաբնակ մասն է
և որ շատ նման է Պօլսի <Ղալաթա> թաղին,
այն բացառութեամբ միայն, որ այստեղ քոսոս,
անօթի չներ չը կան: — հաւատացնում են որ այժմ
շատ բարեկարգված է: Երևակայել պէտք է թէ
ինչ տեսարան էր ներկայացնում այդ թաղը 5—6
տարի առաջ, որ ասում են այժմ բարեկարգված
է և զեռ անցնելիս մարդ զգում է և կարծում է
թէ խօսերայի հոս է փչում...
Եւ յիրաւի, եթէ իտալական մեղմ կլիման,
անուշ օդը չը լինէր, ինչ կը լինէր այս երկրի
միլիոնաւոր ժողովրդի դրութիւնը, — այն ժամա-
նակ կարելի էր ասել Նապոլին խօսերայի իտ-
ական հայրենիքն է: Այս բօպէիս մեր Ուուիա-
յում ձիւնը քուլա-քուլա թափվում է, ցուրտ,
բուք քամի է անում, ազքատ դասակարգը, մա-
նաւանդ, անօթութիւնից զատ տանջվում է ցըր-
տից և միայն ձեռքերը շինելով է տաքացնում
իր փետացած անդամները, — իսկ այստեղ, օդի,
կլիմայի շռայլութեան այս երկրում, ոչ թէ չեն
վառում, տաքացնում սենեակները, դուրսը տաք
վերարկուների մէջ փաթաթվում, այլ առանց
վերարկուի, պիշակներով և շատ անդամ գլխա-
րաց և բորիկ կը տեսնէր պատելիս փողոցներում,
իսկ եթէ քաղաքի կենտրոնից դուրս փողոցներով
անցնէք, կը տեսնէր ամեն ինչ կատարվում է
բացօթեայ. և լուացարարը, և կօշկակարը և
հիւսնը և այն արհեստաւորները գլխաբաց, շապ-
կանց նստած են իրանց խանութների առաջ և
բանում են... Եւ երբ փոքր ինչ քամի է փչում,
ինչպէս և շատ ծովեղբեայ քաղաքներում լինում
է, նապոլիտանցին իսկոյն մրսում է և փաթաթ-
վում է շալերտվ: Այդ պատճառով թթի իտալ-
բուլը շատ տարածված է սրանց մէջ, այս
ձերային ամիսներում մանաւանդ շատ քիչ մարդ
կարելի է տեսնել առանց խարբութի. անցնելիս
կարմրը քթեր են որ հանդիպում են: Ամենա-
ցուրտ օրը, որ կարելի է ասել, այս ձեռքովայ
ընթացքում եղել են 5—6 օր. և անձամբ դիտել
եմ, որ ջերմաչափը 0-ից միշտ 8 և 10°/0 բարձրն
է ցոյց տուել: Զմեռվայ ցուրտ օրերը անձրևային
օրերն են, որ վինում են առհասարակ հոկտեմ-
բերի սկզբներին և զեկտեմբերի վերջերին, մինչև

զեկուսմբերին այնպիսի ողոտունքը
լլատակումն արեց, որ մարդ սենեա-
վախենում էր. և մրրիկը շատ անգամ
է հասցնում ինչպէս և այս անցած
ն զեղեղը մի քանի նեղ փողոցներով
անդել, պոկել, տարել էր փողոցի
իսկ տները երկու կողմից կար-
լա կանգնած մնացած լինէին, մի
էլ կործանվեցան, յայտնի բան է, ոչ
«Corso di Vittorio» թաղը կիսով
աղէտին ենթարկվեց, որովհետեւ
է և հեղեղներն էլ այդտեղով են
կլողը աւելի մեծ էր, որովհետեւ այս
ով պատահեց:
իս այստեղ կատարեալ գարուն է և
անակների համակարգութիւնը կարե-
տեսակի բաժանել, ամառ և գարուն:
մնացած կանաչ, թարմ բոյսերը գեռ-
ոկ քաղաքային աղարտէզները, սկվեր-
ները հազար ու մի ծաղիկներով զար-
մաւանդ մշտադաշտը վարդը, յափշ-
անցորդի ուշադրութիւնը: Ոչ պակաս
լիմոնների, օրանժների, մանդարին-
րանցների ծառերը, որոնք իրանց հիւ-
աւէտ և ծիրանագոյն պտուղներով
ին զարդ են կազմում կանաչների
զգանութիւնը սա է, որ այս զրօսա-
առհասարակ կեանքը եռում է ձմե-
րից մինչեւ ապրիլը, ցերեկ ժամանա-
մինչեւ 5 ժամը, իսկ ամառը երեկո-
ամից: Անցնում ես որ և է վիլայով,
այգեպանը գերանդիով հնձում է
արքանան խոռը, մի ուրիշ տեղ էլ
ածուները սրակվում են ջրով, և այդ
արքում է զեկուեմբեր, յունվար ամիս-
մեղանում գետինը, հողը ընդդրկված
բուսականութիւնն էլ չորացած: Դեռ
են նապօլիտանացիները, թէ այս տա-
եռա արաւ և շատ մրսեցին: Ծիծաղելի
էլ, զեկուեմբերի վերջերին, երբ եր-
անձրեց յետոյ երկինքը պարզվեց, —
ու էլ ամպերի տակից ճերմակած զլխով
։ Նոր տեսարան, անթիւ հետաքրքիր-
գործ չունեն, շտապեցին այս ու այն
սրճարանալու լերան գագաթը՝ ծիւնը
բայց մինչեւ շատերի բարձրանալը,
էն հալվել էր արենի տաք ճառագայթ-
լիմփող մուին էր միայն ձիւնագոյն
սրճակում մինուղորդի մէջ...
թատրօնի վրա խօսեմ: Ամբողջ Եւ-
տալիան միակ տեղն է բռնում, ուր
բեմական արուեստը և ճայնական ե-
ւնը ծաղկած դրութեան մէջ են և ո-
րապիզները խսկապէս հաց, ալրուստ
նայեաթընկած գաւառական քաղաքը
եփական փոքրիկ թատրօնը, ուր ըստ
ան խաղացում են թէ օպէրաներ,
ներ և թէ կօմէզիաներ՝ գլխաւորապէս
ան կեանքից վերցրած պիէսաներ: Իսկ

մ, Մի- հոլոնիայում, Հռոմում աջող երգելոց յետոյ՝ Էնցիա, հրաւիրվեց Նապոլի և այստեղից էլ, շատ կարելի գործը է, մայիսի սկզբներին ուղարկվի դէպի Ամերիկա: Ի բոլոր ն կողութիւն չը ցանկալ այսպիսի տօնուն հայ կնոջը՝ յանցանք կը համարեմ ամեն մի հայի համար:

Ն. Շահլամեան

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒԹԵՐ

— Իէլիստագի սօֆիալիստ և առաջադիմական պատգամաւորների թւի մասին անցեալ համարում տպված լուրի մէջ սխալ է մտել: Այժմ ուղղում ենք սխալը. նախկին թէլիստագում աօցիալիստները 11 ձայն ունէին, այժմ կունենան մօտ 40 ձայն, իսկ առաջադիմականները (աղատ մտածողները) նախկին թէլիստագում 32 ձայն ունէին, այժմ 70 ձայն կունենան:

— Արտասահմանի հայոց լրագիրների մէջ կարդում ենք. «Ճինդշարթի գիշեր, 20 փետրվարի, Մարսէլի հայ գաղթականութիւնը տօնեց ըստ սովորականին Վարդանանց տարնդարձը: Գաղթականութեան մեծագոյն մասը փութացեր էր ներկայ գտնուիլ հանդիսին: Ճառեր, ոտանեւորներ արտասահմանուցան, երգեր երգուեցան: Կէս զիշերը եղած էր արդէն, երբ հանդէսը վերջացաւ և բոլոր ներկայ եղողներն ոգեսրված, գոյնուրախ տպաւորութեան ներքոյ, մեկնեցան»:

— Բերլինից գրում են, որ այստեղի բանտորական կոնֆերենցիայում Ֆրանսիան ևս կունենայ իր ներկայացուցիչները:

— Այս օրեւս գերմանական սօցիալ-դեմոկրատ կուսակցութեան կենտրոնական մասնաժողովը հրատարակել է հրաւիրագրեր, որոնցով աւետելով կուսակցութեան վերջին յազթութիւնը, հրաւիրում է նոր եռանդով կոիւ մղել հակառակորդների դէմ:

— Եիւ-Եօրկի մի քանի լրագիրներ հալորդում են, որ բրագիլիայի գահազուրկ կայսր Դօն-Պեդրո այնպէս կարօտում է իր նախկին հայրենիքը, որ մտադրութիւն ունի զիմել բրազիլիայի այժմեան կառավարութեան և խնդրել, որ իրան թոյլ տրվի իրը մի մասնաւոր մարդու գնալ և ապրել բրագիլիայում:

— Բերլինից գրում են, որ նախ քան բանտորական կոնֆերենցիայի գումարելը, այստեղ կը հրաւիրվեն «Ետղեակ անձինք» այդ հարցի համար հող պատրաստելու:

ՄՇԱԿԻ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՀԻՒՍԻՍԱՑԻՆ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆԻՑ

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 21 փետրվարի: Երկուշաբթի օր թագաւոր կայսրին ներկայացրին նախատորմի 24 զինուորներ որոնք կրում էին նախագծած նոր հագուստը: «Խոօս Վրեմյա» հաղորդում է, որ

ամառ թէ ձմեռ, միշտ մուշտակը հազին աղօթում է զլիսի ցաւ ունեցողների վրա, կտրում է տենդը և նկատվել է իրը մի բարեպաշտ, բարի և ընտիր քահանայ:

Հարուստ էլ է, ունի երկու մեծ տներ, Շւըստանում հողեր և «Եղով» տուած տաւարներ, ունի նաև սրբազնի սէրը և բարեկամութիւնը....

Մարդարի—«Խաթուն-Մարէի» եղբօր մասին պատմում են, որ երկար ժամանակ գատ վարեց առաջնորդարանի դէմ և իր այդ համարձակութեան համար էլ կորցրեց իր ամբողջ ունեցածը, պարարի տակ ընկաւ, ստիպվեց պանդխտութեան գնալ և Կ. Պոլիս զնաց՝ իր կնոջը և որդոց թողնելով իր հայրենակիցների գթութեան:

Երեք տարի սրանից առաջ, երբ Կ. Պոլսի ագույին հիւանդանոցի գերեզմանատան մէջ «Պալմսէլի այազմայի» ժողովրդական հանդէսը տեսնելու էի զնացել, մի թրթուրակեր ծառի տակ ինձ ցոյց տուին Մարգարի ամսուոք գերեզմանը:

Մշակութիւն էր արել յետոյ հիւանդացել, հիւանդանոցում մի քանի ամիս պատկել էր և ոչ ոք ունենալով իր վրա լացող՝ մեռել էր...

Խսկապէս չը գիտեմ թէ ինչ եղան նրան կինը, որդիները և աղջիկները... ի՞նչ պիտի լինեն... միթէ դժուար է գուշակել...

Վ. Փափաղեան

ԱՐԵՎԻՄ ՀՈՅԵՐԸ

ստագի սօցիալիստ և առաջադիմական
աւորների թվի մասին անցեալ համա-
ված լուրի մէջ սիմալ է մտել: Այժմ
ենք սխալը. նախկին բէյստագում առ-
ենք 11 ձայն ունեին, այժմ կունենան
ձայն, իսկ առաջադիմականները (աղաս
երը) նախկին բէյստագում 32 ձայն
այժմ 70 ձայն կունենան:

ասահմանի հայոց լրագիրների մէջ կար-
• «Հինգշաբթի զիշեր, 20 փետրվարի,
հայ գաղթականութիւնը տօնեց ըստ
անին Վարդանանց տարնդարձը: Գաղ-
թեան մեծագոյն մասը փութացեր էր
տնուիլ հանդիսին: Ճպոեր, ոտանաւոր-
ասանուեցան, երգել երգուեցան: Կէս
զած էր արդէն, երբ հանդէսը վերջա-
ռուոր ներկայ եղողներն ոգևորված, գոն
պաւորութեան ներքոյ, մեկնեցան»:
ինից գրում են, որ այնտեղի բանաօրա-
գիրենցիայում Ֆրանսիան և կունենայ

յացուցիչները։
օրերս գերմանական սօցիալ-դեմոկրատ
ութեան կենարօնական մասնաժողովը
սկել է հրաւիրագրեար, որպանցով աւետե-
ակցութեան վերջին յաղթութիւնը, հրա-
նոր եռանդով կոխւ մղել հակառա-
գեմ։

Եօրկի մի քանի լրագիրներ հաղորդում
լրազիլիայի գահազուրկ կայսր Գօն-Ոեղի-
էս կարօտում է իր նախկին հայրենիքը,
լրութիւն ունի դիմել Բրագիլիայի այժ-
առավարութեան և խնդրել, որ իրան
ի իբրև մի մասնաւոր մարդու գնալ և
լրազիլիայում

ՀԱԿԻ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

„ՄՇԱԿԻ“ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՀԻՒՍՏԱՑԻՆ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆԵՑ

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳԻ, 21 փետրվարին Երկուշաբթի օր
Ֆագաւոր կայսրին ներկայացրին նաւատորմի 24
վինուորներ որոնք կրում էին նախազգած նոր
աղուստը՝ «Новое Время» հաղորդում է, որ

ումառ թէ ձմեռ, միշտ մուշտակը հազին աղօ-
թում է զլսի ցաւ ունեցողների վրա, կտրում է
ունղը և նկատուիլ է իբրև մի բարեպաշտ, բարի

Հարուստ էլ է, ունի երկու մեծ աներ, Ծւըս-
ռանուսմ հողեր և «եղով» տուած տաւարներ, ունի
աև սրբազնի մէրը և բարեկամութիւնը....
Մարդարի—«Խաթուն-Մարէի» եղքօր մասին
պատմում են, որ երկար ժամանակ զատ վարեց
առաջնորդարանի գէմ և իր այլ համարձակու-
թեան համար էլ կորցրեց իր ամբողջ ունեցածը,
սապարի տակ ոնկաւ, ստիճանեց անոնխութ-

Երեք տարի սրանից առաջ, երբ Կ. Պոլսի գնաց՝ իր կնոջը և որդոց
մողնելով իր հայրենակիցների զթութեան։

Մշակութիւն էր արելը յետոց հիւանդացելը,
հիւանդանոցում մի քանի ամիս պառկել էր և ոչ
ոք ունենալով իր վրա լացող՝ մեռել էր....
Խակաբէս չը գիտեմ թէ ինչ եղան նրան կինը,
որոյիները և աղջիկներո... ի՞նչ աիտի ինեն...

միթէ դժուար է գուշակել...
Վ. Փափաղեան

